Muvazaalı Takibe İhtiyati Tedbir

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 12. Hukuk Dairesi	21.01.2026	Uyuşmazlık Giderildi

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/6061	2026/311	TBK 19, HMK 389, İİK 281, İİK 283, 5235 s.K. 35

ÖZET

Yargıtay 12. HD, BAM daireleri arasındaki uyuşmazlığı gidererek TBK 19'a dayalı muvazaalı icra takibinin iptali davasının tasarrufun iptali davasından farklı olduğunu, bu davalarda takibin ve satışın İİK 281/2'deki ihtiyati hacizle değil HMK 389 uyarınca ihtiyati tedbirle durdurulacağını kabul etti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/muvazaali-icra-takibine-ihtiyati-tedbir-tbk-19-2026-311/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

12. Hukuk Dairesi 2025/6061 E. , 2026/311 K.

"İçtihat Metni"

(BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ KARARLARI ARASINDAKİ

UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE DAİR)

I. BAŞVURU

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 29.01.2024 tarih ve 2023/2314 sayılı dilekçesinde; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamı ile İstanbul 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 Esas, 2022/834 Karar sayılı ilamı arasındaki, TBK'nın 19. maddesi gereğince muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin iptali istemlerinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin ve bu icra takibindeki satış işlemlerinin HMK'nın 389. maddesi gereği ihtiyati tedbir yoluyla durdurulup durdurulamayacağı hususunda uygulama birliğinin sağlanabilmesi adına uyuşmazlığın giderilmesi talep edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A.İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 Esas, 2022/834 Karar sayılı ilamında: "...davalılar arasındaki alacak ilişkisinin, dolayısıyla icra takibinin

muvazaalı olduğu talep edilmektedir. Bir başka deyişle, TBK'nın 19'uncu maddesi kapsamında açılan işbu davanın konusunu, davacı ile davalı (borçlu) ...'ün evliliği esnasında alındığı ve edinilmiş mallara katılma rejimine tabi olduğu iddia olunan taşınmazın, icra yoluyla satışına yol açacak icra takibinin bizatihi kendisi oluşturmaktadır. Davacı tarafça tasarrufun iptaline konu edilen icra takibinin devamı sonucunda, taşınmazın satılması kuvvetle muhtemeldir. Bunun gerçekleşmesi halinde, davacının hakkını elde etmesi önemli ölçüde zorlaşacak ve telafisi imkansız zararlara uğrayacaktır. Buna göre, ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi koşulları oluştuğundan, ihtiyati tedbir kararı verilmesi gerekirken, yukarıda belirtildiği gerekçeyle reddedilmesi doğru olmamıştır..." biçiminde;

B.İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamında: "...Dava dilekçesinde davalı ... tarafından diğer davalı aleyhine başlatılan İstanbul 7. İcra Müdürlüğü'nün 2012/3337 Esas sayılı dosyasındaki takibin muvazaalı olduğu iddiası ile takibin iptali talep edilmektedir. Bu iddianın temelinde takip konusu bononun da muvazaalı olduğu, yani davalı ...'in davalı ...'den gerçek bir alacağı bulunmadığı iddiası bulunmaktadır. Alacağın muvazaalı olduğunu ispat davacı üzerindedir. Davalı ...'in cevap dilekçesi içeriği ve iptali istenen takip dosyası kapsamından takip konusu bonoların dayandığı temel ilişkiye yönelik deliller sunulmuş olup, takibin de 2012 yılından bu yana devam ettiği, takip alacaklısının alacağını tahsil edemediği gözetildiğinde davacının, iddiası doğrultusunda henüz delil sunmadığı anlaşılmakla yaklaşık ispat külfetinin bu aşamada bulunmadığı görülmektedir. Kaldı ki kambiyo senedine dayalı takiplerde borçlunun itirazı halinde dahi İİK hükümlerine göre takibin durdurulmasına ilişkin haller sınırlı olup tasarrufun iptali davalarında İİK'nın 281/2 ve 257. madde hükümleri ile ihtiyati haciz düzenlemesi getirilmiş olmasına ve HMK'nın 389 ve devamı maddeleri gereğince tasarruf konusu üzerine ihtiyati tedbir kararı verilemeyecek olmasına göre İlk Derece Mahkemesince ihtiyati tedbir talebinin reddi yerine kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır..." biçiminde; oy birliği ile karar verildiği anlaşılmıştır.

III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI
İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 02.02.2024 tarihli ve 2024/4 sayılı kararı ile; gerek İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin, gerekse İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin kararlarına konu tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişi tarafından, davalı borçlu aleyhine muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takiplerinde, davalı borçlunun mülkiyetindeki taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği, tasarrufun iptali davasının amacının davacı alacaklının alacağını tahsil amacına yönelik olduğu, bu nedenle muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibi kapsamında tasarrufun iptali davasına konu olmayan taşınmazın cebri icra yoluyla gerçek değerinden çok daha az bedelle satılması durumunda davacı alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, başka bir anlatımla eldeki tasarrufun iptali davasına konu olmayan davalı borçluya ait taşınmazın muvazaalı icra takibi kapsamında satılması durumunda icra takip dosyasına, taşınmazın gerçek değerinden çok daha az para girmesi nedeniyle, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği, bu itibarla tasarrufun iptali davasına konu olmayan taşınmazın, muvazaalı icra takibi ve bu takip kapsamında cebri icra yoluyla satışının, ihtiyati hacze göre kapsamı daha geniş olan ihtiyati tedbir kararıyla

durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu ancak her iki daire arasında uygulama birliği olmayıp görüş farklılığı olduğundan, bu hali ile daireler arasındaki uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 (E.) - 2022/834 (K.) kararı doğrultusunda giderilmesi için dosyanın Yargıtay'a gönderilmesine karar verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Uyuşmazlık; TBK'nın 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı icra takibinin iptali davalarında, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin ve bu muvazaalı takibin devamı sonucunda haciz konulan taşınmazların satışının tedbiren durdurulup durdurulamayacağına ilişkin olup, öncelikle TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda bu hukuki tedbirlerden hangisinin uygulanacağının ortaya konulması gerekmektedir.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için ihtiyati haciz ile ihtiyati tedbir arasındaki farklara da değinmek gerekmektedir.

Amaç bakımından ihtiyati tedbir, uyuşmazlık konusu olan taşınır veya taşınmaz malların devrinin önlenmesi, dava sonuna kadar aynen muhafaza edilmesi veya bir tehlike yahut zararın önlenmesi amacıyla HUMK'nın 101 vd., HMK'nın 389 vd. maddelerinde öngörülen durumlarda başvurulan bir yol olduğu halde, ihtiyati haciz, bir alacağın tahsilini temin etmeyi amaçlayan bir vasıtadır. İhtiyati hacizde, ihtiyaten haczedilen mal ve haklar, alacaklının açtığı veya yaptığı veya açmayı yahut yapmayı düşündüğü dava veya icra takibinin konusu değildir. Halbuki ihtiyati tedbirde, hakkında tedbir kararı alınan şey, esasen asıl davanın konusudur.

TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak muris muvazaası veya genel muvazaa davalarının, dava konusu şeyin aynına ilişkin olduğu noktasında uyuşmazlık bulunmamaktadır. Bir alacağın tahsili amacı ile açılmış olan TBK'nın 19. maddesinin uygulamasına ilişkin davalarda ise davacının alacağının şahsi hakka dayalı olduğu kabul edilmektedir. Her iki durumda da davacıların hakları farklı olsa da, davanın konusu yani uyuşmazlık konusu şey üzerinde bir tedbir kararı verilmesi istenmektedir. Sadece alacaklı tarafından TBK'nın 19. maddesi gereğince genel muvazaa iddiası ile dava açılmış ise, davacının talebi tapu iptali ve tescil dahi olsa, yargılama sonunda davacının davada haklı çıkması halinde, İİK'nın 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak, davacıya alacağı kadar kısım için satış ve haciz isteme yetkisi verilmektedir. Zira davacının bu davadaki hukuki yararı alacak miktarı ile sınırlı olarak var olduğundan, mahkemece talep daraltılarak hüküm tesis edilebilir. Ancak bu durum, istenilecek tedbirin niteliğini değiştirmez. Benzer nitelikteki tasarrufun iptali davalarında da bir alacağın tahsili amacı güdülmekte ise de, bu tür davalarda davanın görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığı ön koşuldur. TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan davada bir takibin varlığı aranmamaktadır. Tasarrufun iptali davalarında dava konusu taşınmaz ve bu taşınmaz üzerine bir tedbir istenilmiş ise, İİK'nın 281/2. maddesinde verilecek hukuki korumanın ihtiyati haciz olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle bu tür davada verilecek hukuki koruma kararının ihtiyati haciz olması yasanın açık hükmü gereğidir. TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptali davalarında ise böyle bir açık hüküm bulunmadığı gibi, talep davalı borçlunun malvarlığına yönelik olmayıp sadece dava konusu şeye ilişkin olduğundan, verilecek hukuki koruma kararının ihtiyati tedbir olması gerekir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamında; dava dilekçesinde davalı 3.kişi ... tarafından diğer davalı borçlu aleyhine başlatılan icra takibinin muvazaalı olduğu iddiası ile takibin iptalinin talep edildiği belirtilmiş olmasına rağmen, devamında davanın TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı icra takibinin iptali istemine ilişkin olduğu dikkate alınmaksızın, davanın İİK'nın 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu düşünülerek, tasarrufun iptali davalarında İİK'nın 281/2. ve 257. madde hükümleri ile ihtiyati haciz düzenlemesi getirilmiş olmasına ve HMK'nın 389 ve devamı maddeleri gereğince tasarruf konusu üzerine ihtiyati tedbir kararı verilemeyecek olmasına göre ihtiyati tedbir talebinin reddi gerektiği belirtilmiştir. Oysaki dava; TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı icra takibinin iptali istemine ilişkin olup, ihtiyati tedbir de dava konusu olan muvazaalı icra takibinin durdurulmasına yönelik olarak talep edilmiştir.

Bu halde TBK'nın 19. maddesine dayanılarak açılan davalarda davacının ihtiyati tedbir talebinin; HMK'nın 389. maddesindeki ihtiyati tedbir kapsamında şartları değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekmekte olup, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulu kararında da belirtildiği üzere; davalı üçüncü kişi tarafından, davalı borçlu aleyhine muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibinde; davalı borçlunun mülkiyetindeki taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği, muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibi kapsamında taşınmazın cebri icra yoluyla gerçek değerinden çok daha az bedelle satılması durumunda davacı alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, başka bir anlatımla eldeki TBK'nın 19. maddesine dayalı muvazaalı icra takibinin iptali davasına konu olmayan davalı borçluya ait taşınmazın muvazaalı icra takibi kapsamında satılması durumunda icra takip dosyasına, taşınmazın gerçek değerinden çok daha az para girmesi nedeniyle, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği, bu itibarla muvazaalı işlemin iptali davasına konu olan muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu görülmekte olup, uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin ilgili kararına göre giderilmesi gerekir.

V. KARAR

1. TBK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda, istenmesi ve verilmesi gereken hukuki tedbirin ihtiyati tedbir olması ve tedbiren dava konusu olan muvazaalı icra takibinin ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulması gerektiğine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin kesin kararları arasındaki görüş ve uygulama UYUŞMAZLIKLARININ BU ŞEKİLDE GİDERİLMESİNE,
2. Dosyanın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine,

3. Karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemelerinin hukuk dairelerine bildirilmesi için Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliğine gönderilmesine,

21.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.